

Orbán Endre:

A török csatlakozás kérdőjelei

Február elején hivatalos látogatást tett Magyarországon Recep Tayyip Erdogan török miniszterelnök. Az Orbán Viktorral folytatott beszélgetés után a magyar miniszterelnök kijelentette, hogy Magyarország teljes támogatásáról biztosítja Törökország Európai Unió csatlakozását. A kérdés azonban meglehetősen összetett.

2013. július elsején Horvátország csatlakozásával 28 tagúra növekedik az Európai Unió. Mindeközben további 8 állammal folynak csatlakozási tárgyalások, ám kérdéses, hogy a belső konszolidációval bajlódó EU hogyan alakítja további bővítési politikáját. A tizenegy külügyminisztert tömörítő Future of Europe Group [2012. szeptember 17-i jelentése](#) mindenestre „beszédese”, *enlargement*ről alig esik szó benne.

A 2004 és 2007-es bővítésekkel szemben, melyek az „újraegyesült Európa” narratívájára építhettek, az újabb tagállamok felvétele egyre problematikusabb. Nem pusztán azért, mert az újonnan csatlakozók még fejletlenebbek lennének, mint a „tizenkettes” bővítésbeli társaik, és nem is egyszerűen azért, mert a tizenkettek esetlegesen nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, hanem maga az EU esetében merült fel *azabszorpció*s képesség hiánya, melyet később *integrációs kapacitásra* [kereszteltek át](#).

Az *enlargement fatigue* jelenségét a tagjelöltek ellentmondásai vagy alacsony fejlettségi szintje is erősíti. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az egyes jelölt államok körüli ellentmondások legalább annyira felhozhatók a csatlakozás melletti, mint a csatlakozás elleni érveként. Ez utóbbi kijelentés pedig különösen igaz Törökországra.

Törökország 78.7 millió lakosával ma a világ tizenhetedik legnépesebb országa, csatlakozása esetén a második legnagyobb tagállam lenne, ám 2025-re megelőzné Németországot is, melynek komoly intézményi következményei lennének az EU-ra nézve (ld. például a török képviselők számát az EP-ben).

A Törökországot érintő érvelésbeli kettősségek közül kiemelhető például, hogy ugyan Törökország alacsony fejlettségi szinten van, ám az évi átlag 5%-os fejlődéssel jelenleg messze nagyobb potenciállal teljesít, mint az EU. Ezenfelül igaz ugyan, hogy a nagyszámú török lakosság migrációs problémákat okozhat, ám az EU-s demográfiai adatok szerint lenne igény a fiatal török munkaerőre. Nem kétséges azonban, hogy földrajzi szempontból biztonsági problémákat is felvetne a török csatlakozás (határos például Iránnal és Szíriával is), ám egyben új geopolitikai minőséget is hozna az EU számára, nem is beszélve Törökország energiabiztonságot érintő földrajzi kulcspozíciójáról. Végül pedig azt is el kell látni, hogy Törökország csatlakozását több tagállam kulturális szempontból utasítja el. Azonban ellenvethető, hogy tagsága egy kiváló lehetőség annak bizonyítására, hogy egy muszlim ország tagja tud lenni az európai értékközösségnek.

Mindeközben egyéb eltérő érdekek is artikulálhatják a törökök csatlakozását, elegendő például Ciprus és Törökország viszonyára gondolni (Az Észak-ciprusi Török Köztársaságról a Külügyminisztérium tájékoztatását lásd [itt](#)). Ezen túlmenően például az integráció mélyítésében nem érdekelt Nagy Britannia kifejezetten támogatja a felvételüket, mert úgy tekintenek a kulturális és intézményi ellenérvre, mint egy akadályra a föderális tervek útjában.

A britek továbbá elég kitartóak amellet, hogy az EU költségvetése ne növekedjen tovább, az ő szempontjukból pedig nem feltétlenül releváns, hogy a nettó kedvezményezettek milyen arányban fognak részesedni a közös alapokból. És ez az a pont, ahol Magyarország érdekeit is igencsak érzékenyen érintené, ha Törökország tag lenne. A [brüsszeli Centre for European Policy Studies számításai](#) szerint ugyanis, Törökország a 2004-es, mainál jóval alacsonyabb mértékű GDP adatai alapján az agrártámogatások valamint a strukturális és kohéziós alapok 16%-ára tarthatna igényt, ami természetesen együtt járna a jelenleg kedvezményezettek részesedésének csökkenésével.

A csatlakozás persze még várat magára, az ellentmondásos szempontokat azonban érdemes észben tartani.